

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

16. ledna 2019*

„Řízení o předběžné otázce – Soudní spolupráce v občanských věcech – Soudní příslušnost, uznávání a výkon rozhodnutí ve věcech vyživovacích povinností – Nařízení (ES) č. 44/2001 – Článek 5 bod 2 – Článek 27 – Článek 35 odst. 3 – Příslušnost, uznávání a výkon rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti – Nařízení (ES) č. 2201/2003 – Článek 19 – Překážka litispendence – Článek 22 písm. a) – Článek 23 písm. a) Neuznání rozhodnutí v případě zjevného rozporu s veřejným pořádkem – Článek 24 – Zákaz přezkoumání příslušnosti soudu země původu – Důvod pro neuznání založený na porušení pravidel o překážce litispendence – Neexistence“

Ve věci C-386/17,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Corte suprema di cassazione (Nejvyšší kasační soud, Itálie) ze dne 26. října 2016, došlým Soudnímu dvoru dne 27. června 2017, v řízení

Stefano Liberato

proti

Luminitě Luise Grigorescu,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení R. Silva de Lapuerta, místopředsedkyně vykonávající funkci předsedkyně prvního senátu, J.-C. Bonichot, A. Arabadžev, E. Regan a C. G. Fernlund (zpravodaj), soudci,

generální advokát: Y. Bot,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za S. Liberata F. Ongarem a A. Castellanim, avvocati,
- za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s P. Pucciariellem, avvocato dello Stato,
- za českou vládu M. Smolkem a J. Vlácillem, jakož i A. Kasalickou, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi E. Montaguti a M. Wilderspinem, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: italština.

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 6. září 2018,
vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000 (Úř. věst. 2003, L 338, s. 1; Zvl. vyd. 19/06, s. 243).
- 2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi Stefanem Liberatem a Luminitou Luisou Grigorescu ve věci návrhu na uznání v Itálii rozhodnutí ve věcech manželských, rodičovské zodpovědnosti a vyživovacích povinností vydaného v Rumunsku.

Právní rámec

Unijní právo

Nařízení č. 2201/2003

- 3 Body 11 a 21 odůvodnění nařízení č. 2201/2003 uvádějí:

„(11) Toto nařízení se nevztahuje na vyživovací povinnosti, které jsou již upraveny nařízením [Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2001, L 12, s. 1; Zvl. vyd. 19/04, s. 42)]. Soudy příslušné podle tohoto nařízení budou obecně příslušné k rozhodování o vyživovací povinnosti podle čl. 5 [bodů] 2 nařízení [č. 44/2001].

[...]

(21) Uznání a výkon rozhodnutí vydaných v členském státě by měly být založeny na zásadě vzájemné důvěry a důvody pro neuznání by měly být omezeny na nezbytné minimum.“
- 4 Článek 12 nařízení č. 2201/2003, nadepsaný „Pokračování příslušnosti“ [„Ujednání o příslušnosti“], v odstavci 1 stanoví:

„Soudy členského státu příslušné podle článku 3 rozhodovat o návrhu na rozvod, rozluky nebo na prohlášení manželství za neplatné jsou příslušné rozhodovat o každé věci týkající se rodičovské zodpovědnosti spojené s tímto návrhem v případě,

 - a) že alespoň jeden z manželů má rodičovskou zodpovědnost k dítěti

a

 - b) manželé a nositelé rodičovské zodpovědnosti v době zahájení řízení příslušnost soudů výslovně či jiným jednoznačným způsobem přijali a je to v zájmu dítěte.“

- 5 Článek 17 tohoto nařízení, nadepsaný „Přezkoumání příslušnosti“, stanoví:

„Pokud je soudu některého členského státu předložena věc, k níž není podle tohoto nařízení příslušný a k níž je podle tohoto nařízení příslušný soud jiného členského státu, prohlásí tento soud bez návrhu svou nepřislušnost.“

- 6 Článek 19 uvedeného nařízení stanoví:

„1. Je-li u soudů různých členských států zahájeno mezi týmiž stranami řízení ve věci rozvodu, rozluky nebo prohlášení manželství za neplatné, přeruší soud, u něhož bylo řízení zahájeno později, bez návrhu řízení až do doby, než se určí příslušnost soudu, který řízení zahájil jako první.

2. Pokud je řízení ve věci rodičovské zodpovědnosti ke stejnému dítěti [k dítěti s týmž předmětem a] v téže věci zahájeno u soudů různých členských států, přeruší soud, u něhož bylo řízení zahájeno později, bez návrhu řízení až do doby, než se určí příslušnost soudu, který řízení zahájil jako první.

3. Pokud je určena příslušnost soudu, který zahájil řízení jako první, prohlásí se soud, který řízení zahájil později, za nepřislušný ve prospěch tohoto soudu. V tom případě může strana, která podala návrh u soudu, který zahájil řízení později, podat tento návrh u soudu, který zahájil řízení jako první.“

- 7 Článek 22 nařízení č. 2201/2003, nadepsaný „Důvody pro neuznání rozhodnutí ve věci rozvodu, rozluky nebo prohlášení manželství za neplatné“, stanoví:

„Rozhodnutí ve věci rozvodu, rozluky nebo prohlášení manželství za neplatné se neuzná,

- a) je-li takové uznání zjevně v rozporu s veřejným pořádkem členského státu, v němž se o uznání žádá;

[...]

- c) jestliže je neslučitelné s rozhodnutím vydaným v řízení mezi stejnými stranami v členském státě, v němž se o uznání rozhodnutí žádá; [...]

[...]“

- 8 Článek 23 tohoto nařízení, nadepsaný „Důvody pro neuznání rozhodnutí ve věci rodičovské zodpovědnosti“, zní následovně:

„Rozhodnutí ve věci rodičovské zodpovědnosti se neuzná,

- a) je-li takové uznání zjevně v rozporu s veřejným pořádkem členského státu, v němž se o uznání žádá, přičemž jsou vzaty v úvahu zájmy dítěte;

[...]

- e) jestliže je neslučitelné s pozdějším rozhodnutím ve věci rodičovské zodpovědnosti, které bylo vydáno v členském státě, v němž se o uznání žádá;

[...]“

- 9 Článek 24 uvedeného nařízení, nadepsaný „Zákaz přezkoumání příslušnosti soudu země původu“, stanoví:

„Příslušnost soudu členského státu původu nesmí být přezkoumávána. Hledisko veřejného pořádku uvedené v čl. 22 písm. a) a čl. 23 písm. a) nelze uplatnit v případě pravidel pro určení příslušnosti stanovených v článcích 3 až 14.“

Nařízení č. 44/2001

- 10 Článek 5 nařízení č. 44/2001 stanoví:

„Osoba, která má bydliště na území některého členského státu, může být v jiném členském státě žalována,

[...]

- 2) ve věcech týkajících se výživného u soudu místa, kde má oprávněná osoba k výživě bydliště nebo místo obvyklého pobytu, nebo je-li věc týkající se výživného věcí vedlejší v řízení týkajícím se osobního stavu, u soudu, který je k tomuto řízení příslušný podle práva státu místa řízení, pokud tato příslušnost není založena pouze státní příslušností některé ze stran;

[...]“

- 11 Článek 27 tohoto nařízení zní takto:

„1. Je-li u soudů různých členských států zahájeno řízení v téže věci mezi týmiž stranami, přeruší soud, u něhož bylo řízení zahájeno později, bez návrhu řízení až do doby, než se určí příslušnost soudu, který řízení zahájil jako první.

2. Jakmile je určena příslušnost soudu, u něhož bylo řízení zahájeno jako první, prohlásí se soud, u něhož bylo řízení zahájeno později, za nepřísušný ve prospěch prvního soudu.“

- 12 Článek 34 téhož nařízení stanoví:

„Rozhodnutí se neuznává,

- 1) je-li takové uznání zjevně v rozporu s veřejným pořádkem členského státu, v němž se o uznání žádá;

[...]

- 3) je-li neslučitelné s rozhodnutím vydaným v řízení mezi týmiž stranami v členském státě, v němž se o uznání žádá;

- 4) je-li neslučitelné s dřívějším rozhodnutím, které bylo vydáno v jiném členském státě nebo ve třetí zemi v řízení mezi týmiž stranami a pro tentýž nárok, pokud toto dřívější rozhodnutí splňuje podmínky nezbytné pro uznání v členském státě, v němž se o uznání žádá.“

- 13 Článek 35 nařízení č. 44/2001 stanoví:

„1. Rozhodnutí se rovněž neuznává, byly-li porušeny oddíly 3, 4 a 6 kapitoly II nebo jedná-li se o případ uvedený v článku 72.

2. Při posuzování toho, zda je dána příslušnost uvedená v předchozím odstavci, je dožádaný soud nebo orgán vázán skutkovými zjištěními, na nichž soud členského státu původu založil svou příslušnost.

3. Aniž je dotčen odstavec 1, nesmí být příslušnost soudu členského státu původu přezkoumávána. Hledisko veřejného pořádku uvedené v čl. 34 bodě 1) nelze uplatnit v případě pravidel pro určení příslušnosti.“

Italské právo

- 14 Článek 150 codice civile (občanský zákoník), nadepsaný „Rozluka“, stanoví:

„Připouští se rozluka manželů.

Rozluka může být provedena soudně nebo dohodou.

Soudní rozluky nebo schválení dohody o rozluce jsou oprávněni se domáhat jen manželé.“

- 15 Článek 151 codice civile, nadepsaný „Soudní rozluka“, stanoví:

„Rozluky se lze domáhat, pokud nastanou, byť nezávisle na vůli jednoho nebo obou z manželů, skutečnosti, které učiní pokračování společného života nesnesitelným nebo, které závažným způsobem ohrožují výchovu dětí.

Při rozhodování o rozluce, jsou-li splněny podmínky a je-li návrh formulován v takovém smyslu, soud rozhodne o rozluce z viny jednoho z manželů vzhledem k jeho chování v rozporu s povinnostmi, které vyplývají z manželství.“

- 16 Předkládající soud uvádí, že rodičovská zodpovědnost a vyživovací povinnost k dítěti jsou v případě rozluky a rozvodu upraveny stejným způsobem články 337a až 337g občanského zákoníku.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 17 Stefano Liberato a Luminita Luisa Grigorescu uzavřeli manželství v Římě (Itálie) dne 22. října 2005 a v tomto členském státě spolu žili do narození jejich dítěte dne 20. února 2006. Vzhledem k tomu, že se manželský vztah postupně zhoršoval, matka odvezla své dítě do Rumunska a již se do Itálie nevrátila.
- 18 Dne 22. května 2007 podal S. Liberato k Tribunale di Teramo (soud v Teramu, Itálie) návrh na rozluku a přiznání práva péče o dítě. Luminita Luisa Grigorescu, která se účastnila řízení před tímto soudem, navrhla zamítnutí tohoto návrhu ve věci samé a podala protinávrh znějící na to, aby jí S. Liberato byl povinen platit výživné na dítě. Rozsudkem ze dne 19. ledna 2012 rozhodl uvedený soud o rozluce manželů z viny L. L. Grigorescu a samostatným usnesením věc vrátil k prošetření ohledně vzájemných návrhů účastníků ve věci výkonu rodičovské zodpovědnosti.
- 19 Zatímco stále probíhalo řízení o rodičovské odpovědnosti před Tribunale di Teramo (soud v Teramu), dne 30. září 2009, podala L. L. Grigorescu k Judecătoria Bucureşti (soud prvního stupně v Bukurešti, Rumunsko) návrh na rozvod, svěření dítěte do výlučné péče a stanovení výživného na dítě k tíži otci.
- 20 Stefano Liberato se účastnil řízení před tímto soudem a vznesl námitku překážky litispendence, přičemž tvrdil, že v Itálii již bylo zahájeno řízení o rozluce a o rodičovské zodpovědnosti. Nicméně rozsudkem ze dne 31. května 2010 rozhodl uvedený soud o rozvodu manželů, svěřil dítě do péče matky a stanovil režim styku otce s dítětem a výši výživného, které musí otec v jeho prospěch platit.

- 21 Tento rozsudek nabyl právní moci v návaznosti na rozsudek Curtea de Apel București (odvolací soud v Bukurešti, Rumunsko) ze dne 12. června 2013, který potvrdil rozsudek Tribunalul București (soud prvního stupně v Bukurešti, Rumunsko) ze dne 3. prosince 2012, kterým tento soud zamítl odvolání, jež podal S. Liberato proti rozsudku ze dne 31. května 2010.
- 22 Řízení o rozluce v Itálii bylo ukončeno později rozsudkem Tribunale di Teramo (soud v Teramu) ze dne 8. července 2013. Tento soud svěřil dítě do výlučné péče otce a nařídil jeho bezodkladné navrácení do Itálie. Uvedený soud zároveň stanovil režim styku matky s dítětem v Itálii a uložil matce povinnost platit výživné ve prospěch dítěte.
- 23 Konkrétně Tribunale di Teramo (soud v Teramu) zamítl vedlejší návrh, kterým se L.L. Grigorescu v Itálii domáhala uznání rozsudku o rozvodu vydaného Tribunalul București (soud prvního stupně v Bukurešti) dne 3. prosince 2012 na základě nařízení č. 2201/2003. Tribunale di Teramo (soud v Teramu) totiž poukázal na to, že řízení o rozvodu bylo zahájeno v Rumunsku poté, co bylo v Itálii zahájeno řízení o rozluce, takže rumunské soudy porušily článek 19 nařízení č. 2201/2003 tím, že nepřerušily řízení.
- 24 Luminita Luisa Grigorescu podala proti tomuto rozsudku odvolání a ještě předtím podala vedlejší návrh, kterým se domáhala uznání rozsudku Curtea de Apel București (odvolací soud v Bukurešti) ze dne 12. června 2013, který zamítl námitku překážky litispendence z důvodu, že tyto dvě věci neměly podle rumunského procesního práva totožný předmět.
- 25 Rozsudkem ze dne 31. března 2014 změnil Corte d'appello di L'Aquila (odvolací soud v Aquile, Itálie) rozhodnutí Tribunale di Teramo (soud v Teramu) ze dne 8. července 2013 a vyhověl námitce překážky věci rozsouzené založené rozhodnutím o rozvodu vydaným rumunskými soudy, které se rovněž týkalo péče o dítě a stanovení výživného na dítě. Tento odvolací soud měl za to, že porušení režimu překážky litispendence ze strany soudních orgánů členského státu, u kterých bylo řízení zahájeno později, v tomto případě rumunských, v unijním právu není relevantní pro účely posouzení podmínek pro uznání konečných opatření přijatých tímto státem a neexistuje žádný důvod, zejména veřejného pořádku, který by bránil uznání rumunského rozhodnutí.
- 26 Stefano Liberato podal kasační opravný prostředek proti tomuto rozsudku Corte d'appello di L'Aquila (odvolací soud v Aquile).
- 27 Předkládající soud, uvádí, že rozhodnutí vydané v Rumunsku upravuje jak otázku manželství, tak otázku rodičovské zodpovědnosti, jakož i otázku vyživovací povinnosti. V řízení o rozluce zahájeném v Itálii byly předloženy stejné návrhy, s výjimkou návrhu týkajícího se manželství, který není totožný, neboť italský právní řád vyžaduje, aby před rozvodem bylo prokázáno splnění podmínek stanovených zákonem pro rozluky mezi manželi.
- 28 Tento soud uvádí, že neexistují důvody vycházející z článku 22 písm. c) nařízení č. 2201/2003, čl. 23 písm. e) tohoto nařízení nebo čl. 34 odst. 4 nařízení č. 44/2001, které by bránily uznání rumunského rozhodnutí ve věci rodinného stavu, rodičovské zodpovědnosti a vyživovacích povinností.
- 29 Podle uvedeného soudu je třeba nicméně zkoumat, zda porušení – podle něj zjevné – příslušných ustanovení týkajících se překážky litispendence v unijním právu a obsažených v článku 19 nařízení č. 2201/2003 a článku 27 nařízení č. 44/2001, soudními orgány, které vydaly rozhodnutí, o jehož uznání je žádáno, může být považováno za důvod bránící uznání tohoto rozhodnutí z důvodu jeho zjevného rozporu s veřejným pořádkem.

30 Za těchto podmínek se Corte suprema di Cassazione (Nejvyšší kasační soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Má porušení pravidel týkajících se překážky litispendence, obsažených v čl. 19 odst. 2 a 3 nařízení [č. 2201/2003] vliv výlučně na určení soudní příslušnosti, a proto se použije článek 24 [tohoto nařízení], nebo naopak toto porušení brání uznání rozhodnutí vydaného v členském státě, u jehož soudu bylo řízení zahájeno jako první, v členském státě, u jehož soudu bylo řízení zahájeno později, a to z hlediska procesněprávního veřejného pořádku, s ohledem na to, že [tento článek 24] odkazuje pouze na pravidla pro určení soudní příslušnosti obsažená v člancích 3 až 14 uvedeného nařízení, a nikoli na jeho článek 19?
- 2) Je výklad článku 19 nařízení č. 2201/2003 v tom smyslu, že se jedná pouze o kritérium pro určení soudní příslušnosti, v rozporu s pojmem ‚překážka litispendence‘ stanoveným v unijním právu, jakož i s funkcí a účelem tohoto ustanovení, jehož cílem je stanovit soubor kogentních pravidel v rámci procesněprávního veřejného pořádku, a to jako záruky vytvoření společného prostoru, který se vyznačuje důvěrou a vzájemnou procesní loajalitou mezi členskými státy, uvnitř kterého může působit automatické uznávání a volný pohyb soudních rozhodnutí?“

K předběžným otázkám

- 31 Úvodem je třeba uvést, že otázky položené předkládajícím soudem se týkají jen výkladu nařízení č. 2201/2003. Avšak, jak uvádí bod 11 odůvodnění tohoto nařízení, zatímco na vyživovací povinnosti se nevztahuje uvedené nařízení, nýbrž se na ně vztahuje nařízení č. 44/2001, z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že věc v původním řízení se týká uznání rozhodnutí vydaného nejen ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti, ale také ve věci vyživovacích povinností. Na položené otázky je tudíž třeba odpovědět s ohledem na nařízení č. 2201/2003 a 44/2001.
- 32 Podstatou otázek předkládajícího soudu, kterými je třeba se zabývat společně, je, zda pravidla týkající se překážky litispendence, jež jsou obsažena v článku 27 nařízení č. 44/2001 a v článku 19 nařízení č. 2201/2003, musí být vykládána v tom smyslu, že pokud v řízení ve věcech manželských, věcech rodičovské zodpovědnosti nebo věcech vyživovacích povinností, přijme soud, u kterého bylo zahájeno řízení později, v rozporu s těmito pravidly, rozhodnutí, které nabylo právní moci, mohou soudy členského státu, u jehož soudu, bylo řízení zahájeno jako první, odmítnout uznat toto rozhodnutí z důvodu jeho zjevného rozporu s veřejným pořádkem.
- 33 V tomto ohledu je třeba připomenout, že L. L. Grigorescu podala dne 30. září 2009 rumunskému soudu návrh na rozvod manželství mezi ní a S. Liberatem, návrh na svěřeni péče o jejich dítě a návrh na stanovení výživného na toto dítě, kdežto před tímto datem byly k italskému soudu podány návrhy S. Liberata na rozluky mezi manželi, jakož i na svěřeni dítěte, a protinávrh L. L. Grigorescu na stanovení výživného na dítě.
- 34 Rumunský soud měl na základě rozdílného předmětů návrhů ve věcech manželských vzhledem k tomu, že jeden se týká rozvodu a druhý rozluky, za to, že neexistuje překážka litispendence ve smyslu článku 19 nařízení č. 2201/2003 a že je příslušný k rozhodnutí o žalobě podané L. L. Grigorescu.
- 35 Jak přitom Soudní dvůr již dříve rozhodl, ačkoli je podle čl. 19 odst. 1 nařízení č. 2201/2003 ve věcech manželských nutné, aby se návrhy týkaly týchž účastníků, mohou mít tyto návrhy odlišný předmět, týkají-li se rozluky, rozvodu nebo prohlášení manželství za neplatné. Soudní dvůr z toho vyvodil, že situace překážky litispendence nebo závislé žaloby ve smyslu článku 19 nařízení č. 2201/2003 může existovat v případě, kdy je u dvou soudů různých členských států zahájeno řízení, v jednom případě ve věci rozluky a ve druhém případě ve věci rozvodu. Za takových okolností a v případě totožnosti

účastníků řízení přeruší soud, u něhož bylo řízení zahájeno později, i bez návrhu řízení až do doby, než se určí příslušnost soudu, který řízení zahájil jako první (rozsudek ze dne 6. října 2015, A, C-489/14, EU:C:2015:654, body 33 a 34).

- 36 Dále, jak uvedl generální advokát v bodech 56 a 57 svého stanoviska, pokud v rámci řízení ve věci manželství byly podány návrhy na úpravu rodičovské zodpovědnosti, použijí se pravidla překážky litispendence týkající se zániku manželství. Totéž platí ve věci týkající se výživného, pokud jsou návrhy vedlejší v řízení ve věci osobního stavu podle čl. 5 bodu 2 nařízení č. 44/2001. Z toho vyplývá, že na prvně uvedené návrhy se vztahuje čl. 19 odst. 1 nařízení č. 2201/2003, kdežto návrhy, které byly uvedeny jako druhé, jsou upraveny článkem 27 nařízení č. 44/2001.
- 37 V projednávaném případě se soud, kterému byl podán návrh na rozlučku jako prvním, považoval na základě čl. 12 odst. 1 nařízení č. 2201/2003 za příslušný k rozhodnutí o návrzích ve věcech rodičovské zodpovědnosti a vyživovacích povinností vůči dítěti z důvodu, že L.L. Grigorescu byla účastníkem řízení probíhajícím před ním, a tedy souhlasila s jeho příslušností.
- 38 Z toho vyplývá, že v takové situaci, jako je situace ve věci v původním řízení, v níž soud, kterému byl později předložen návrh na rozvod, jakož i návrhy ve věcech rodičovské zodpovědnosti a vyživovacích povinností, odmítne přerušit řízení a považuje se za příslušný k rozhodnutí o těchto návrzích, porušuje ustanovení článku 19 nařízení č. 2201/2003 a článku 27 nařízení č. 44/2001.
- 39 Za účelem odpovědi na otázky položené předkládajícím soudem je třeba uvést, že článek 19 nařízení č. 2201/2003 zní podobně jako článek 27 nařízení č. 44/2001 a zavádí mechanismus, který je rovnocenný mechanismu stanovenému v posledně uvedeném článku k řešení případů překážky litispendence. Při výkladu nařízení č. 2201/2003 je tudíž třeba zohlednit úvahy Soudního dvora týkající se nařízení č. 44/2001 (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. října 2015, A, C-489/14, EU:C:2015:654, bod 27).
- 40 Dále je třeba uvést charakteristiky mechanismu zavedeného nařízením č. 2201/2003.
- 41 Toto nařízení se zakládá na spolupráci a vzájemné důvěře mezi soudy, které musí vést k vzájemnému uznávání soudních rozhodnutí, jež je základem vytvoření skutečného soudního prostoru (rozsudek ze dne 15. února 2017, W a V, C-499/15, EU:C:2017:118, bod 50, jakož i citovaná judikatura).
- 42 V tomto kontextu sehrávají pravidla týkající se překážky litispendence významnou úlohu.
- 43 Jak Soudní dvůr dříve rozhodl, účelem těchto pravidel je v zájmu řádného výkonu spravedlnosti v Unii zamezit souběžným řízením před soudy různých členských států a rozporům v rozhodnutích, které by z nich mohly vyplynout. Za tímto účelem unijní normotvůrce zamýšlel zavést jasný a účinný mechanismus k řešení případů překážky litispendence založený na chronologickém pořadí, v němž byla řízení u soudů zahájena (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. října 2015, A, C-489/14, EU:C:2015:654, body 29 a 30, jakož i citovaná judikatura, a obdobně, pokud jde o nařízení č. 44/2001, rozsudek ze dne 27. února 2014, Cartier parfums-lunettes a Axa Corporate Solutions assurances, C-1/13, EU:C:2014:109, bod 40).
- 44 Za účelem účinného provádění nařízení č. 2201/2003 a v souladu se zásadou vzájemné důvěry, na které spočívá, je třeba zaprvé zdůraznit, jak uvedl generální advokát v bodě 59 svého stanoviska, že podle článku 17 má každý soud ověřit svou příslušnost (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 15. července 2010, Purrucker, C-256/09, EU:C:2010:437, bod 73; ze dne 12. listopadu 2014, L, C-656/13, EU:C:2014:2364, bod 58, jakož i ze dne 15. února 2017, W a V, C-499/15, EU:C:2017:118, bod 54).

- 45 Zadruhé podle článku 24 nařízení č. 2201/2003 nesmí být přezkoumávána příslušnost soudu členského státu původu (rozsudek ze dne 9. listopadu 2010, Purrucker, C-296/10, EU:C:2010:665, bod 85). V souladu s čl. 35 odst. 3 nařízení č. 44/2001 to platí také podle uvedeného nařízení.
- 46 Zatřetí v souladu s bodem 21 jeho odůvodnění nařízení č. 2201/2003 je uvedené nařízení založeno na koncepci, podle níž mají být uznání a výkon rozhodnutí vydaných v členském státě založeny na zásadě vzájemné důvěry a důvody pro neuznání mají být omezeny na nezbytné minimum (rozsudek ze dne 19. listopadu 2015, P, C-455/15 PPU, EU:C:2015:763, bod 35).
- 47 Ve světle těchto úvah je třeba posoudit, zda okolnost, že rozhodnutí, které nabylo právní moci, bylo přijato v rozporu s pravidly týkajícími se překážky litispendence stanovenými v článku 27 nařízení č. 44/2001 a v článku 19 nařízení č. 2201/2003, je důvodem veřejného pořádku, který na základě článku 34 nařízení č. 44/2001, jakož i čl. 22 písm. a) a čl. 23 písm. a) nařízení č. 2201/2003 brání tomu, aby toto rozhodnutí mohlo být uznáno soudy členského státu, u jehož soudu bylo zahájeno řízení jako prvního.
- 48 V tomto ohledu je třeba uvést, že podle samotného článku 24 nařízení č. 2201/2003 platí, že hledisko veřejného pořádku uvedené v čl. 22 písm. a) a čl. 23 písm. a) tohoto nařízení nelze uplatnit v případech pravidel pro určení příslušnosti stanovených v člancích 3 až 14 uvedeného nařízení.
- 49 Je tudíž třeba určit, zda pravidla týkající se překážky litispendence jsou pravidly pro určení příslušnosti, stejně jako pravidla obsažená v člancích 3 až 14 tohoto nařízení.
- 50 V tomto ohledu je sice pravda, že pravidla týkající se překážky litispendence, jež jsou stanovena v článku 19 nařízení č. 2201/2003, nepatří k pravidlům pro určení příslušnosti, která jsou výslovně uvedena v článku 24 tohoto nařízení, avšak samotný článek 19 je součástí kapitoly II uvedeného nařízení nadepsané „Příslušnost“.
- 51 Navíc, jak uvedl generální advokát v bodě 77 svého stanoviska, pokud jako ve věci v původním řízení soud, který zahájil řízení jako první, při rozhodování o vedlejším návrhu na uznání, přezkoumává, zda pravidla týkající se překážky litispendence byla řádně uplatněna soudem, který zahájil řízení později, a tudíž posuzuje důvody, pro které posledně uvedený soud neodmítl svou příslušnost, přezkoumává soud, který zahájil řízení jako první, nutně příslušnost soudu, který zahájil řízení později. Jak přitom bylo připomenuto v bodě 45 tohoto rozsudku, článek 24 nařízení č. 2201/2003 mu takové přezkoumání nepovoluje.
- 52 Přestože zákaz uvedený v článku 24 tohoto nařízení neobsahuje výslovný odkaz na článek 19 uvedeného nařízení, údajné porušení posledně uvedeného článku neumožňuje soudu, který zahájil řízení jako první, odmítnout uznat rozhodnutí vydané soudem, který zahájil řízení později v rozporu s pravidlem týkajícím se překážky litispendence obsaženým v tomto ustanovení, neboť jinak by se jednalo o přezkoumání příslušnosti soudu, který zahájil řízení později (obdobně, pokud jde o článek 15 nařízení č. 2201/2003, viz rozsudek ze dne 19. listopadu 2015, P, C-455/15 PPU, EU:C:2015:763, bod 45).
- 53 Tyto úvahy jsou uplatnitelné rovněž na pravidla týkající se překážky litispendence obsažená v článku 27 nařízení č. 44/2001 ve věci vyživovacích povinností, jelikož čl. 35 odst. 3 tohoto nařízení rovněž stanoví, že nesmí být přezkoumávána příslušnost soudu členského státu původu.
- 54 Je třeba dodat, že soud státu, v němž se o uznání žádá, nemůže odmítnout uznat rozhodnutí vydané v jiném členském státě pouze z důvodu, že má za to, že v tomto rozhodnutí bylo vnitrostátní právo nebo unijní právo použito nesprávně, neboť jinak by byl zpochybněn účel nařízení č. 2201/2003 a č. 44/2001 (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 16. července 2015, Diageo Brands, C-681/13, EU:C:2015:471, bod 49, a ze dne 19. listopadu 2015, P, C-455/15 PPU, EU:C:2015:763, bod 46).

- 55 Tato analýza je potvrzena skutečností, že důvody pro neuznání rozhodnutí z důvodu jeho zjevného rozporu s veřejným pořádkem obsažené v čl. 22 písm. a) a v čl. 23 písm. a) nařízení č. 2201/2003, jakož i v článku 34 nařízení č. 44/2001 musí být vykládány striktně, neboť jsou překážkou dosažení jednoho ze základních cílů těchto nařízení, jak je připomenut v bodě 46 tohoto rozsudku (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 19. listopadu 2015, P, C-455/15 PPU, EU:C:2015:763, bod 36).
- 56 Na položené otázky je třeba odpovědět tak, že pravidla týkající se překážky litispendence obsažená v článku 27 nařízení č. 44/2001 a v článku 19 nařízení č. 2201/2003 musí být vykládána v tom smyslu, že pokud v řízení ve věcech manželských, rodičovské zodpovědnosti nebo vyživovacích povinností soud, který zahájil řízení později, přijme v rozporu s těmito pravidly rozhodnutí, jež nabude právní moci, brání tato pravidla tomu, aby soudy členského státu, u jehož soudu bylo řízení zahájeno jako prvního, odmítly z tohoto samotného důvodu uznat toto rozhodnutí. Konkrétně toto porušení samo o sobě nemůže odůvodnit neuznání uvedeného rozhodnutí z důvodu jeho zjevného rozporu s veřejným pořádkem tohoto členského státu.

K nákladům řízení

- 57 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

Pravidla týkající se překážky litispendence obsažená v článku 27 nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech a v článku 19 nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000 musí být vykládána v tom smyslu, že pokud v řízení ve věcech manželských, rodičovské zodpovědnosti nebo vyživovacích povinností soud, který zahájil řízení později, přijme v rozporu s těmito pravidly rozhodnutí, jež nabude právní moci, brání tato pravidla tomu, aby soudy členského státu, u jehož soudu bylo řízení zahájeno jako prvního, odmítly z tohoto samotného důvodu uznat toto rozhodnutí. Konkrétně toto porušení samo o sobě nemůže odůvodnit neuznání uvedeného rozhodnutí z důvodu jeho zjevného rozporu s veřejným pořádkem tohoto členského státu.

Podpisy.